

ՄԻԱԿԱԶՄ ՆԱԽԱԴԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՃԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԸ ՀԱՄՈՒ
ՍԱՀՅԱՆԻ «ԻՆՁ ԲԱՑԱԿԱ ՉԴՆԵՔ» ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՈՒՄ

ՀՏԴ 81՝36

DOI: 10.56246/18294480-2023.15-25

ԱՍՈՅԱՆ ԹԱԹՈՒԼ

ԳՊՀ բանասիրական ֆակուլտետի դեկան,
բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
էլիոսյ՝ asoyan.60@mail.ru

ՀԱԿՈԲՅԱՆ ՖԵՆՅԱ

ԳՊՀ բանասիրական ֆակուլտետի հայոց լեզվի և գրականության բաժնի
մագիստրատուրայի շրջանավարտ
էլիոսյ՝ hakobyanfenya77@gmail.com

ՀԱԿՈԲՅԱՆ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ

Գավառի ավագ դպրոցի հայոց լեզվի և գրականության ուսուցչուհի
էլիոսյ՝ haykanushhakobyan4@gmail.com

Լեզվական բանավոր և գրավոր հաղորդակցումը առավել հաճախ տեղի է ունենում այնպիսի նախադասությունների միջոցով, որոնցում առկա են նախադասության երկու գլխավոր անդամներն էլ՝ ենթական և ստորոգյալը: Այդպիսի նախադասությունները կոչվում են երկկազմ, երկբևեռ: Սակայն հաղորդակցումը կարող է տեղի ունենալ նաև այնպիսի նախադասությունների միջոցով, որոնցում առկա է մեկ գլխավոր անդամ: Այդպիսի նախադասությունները ընդունված է անվանել միակազմ, միաբևեռ կամ միակենտրոն: Հենց միաբևեռ լինելը, այսինքն՝ մեկ մասից կազմված լինելն էլ համարվում է միակազմ նախադասությունների էական հատկանիշը:

Միակազմ նախադասությունների կիրառությունը խոսքում երկկազմ նախադասությունների համեմատ թեև սահմանափակ է, սակայն նրանք հեղափոխություն են ներկայացնում թե՛ լեզվական և թե՛ ոճական առումներով:

Խոսքային իրավիճակով պայմանավորված՝ այդ կառույցները մեծ հնարավորություն ունեն արտահայտելու մարդկային ապրումներն ու զգացմունքները, ստեղծելու կերպարներ ու բնապատկերներ: Դա է պարզապես, որ միակազմ նախադասությունները հաճախ ուսումնասիրության նյութ են դառնում փառքեր ստեղծագործությունների լեզվաոճական առանձնահատկությունների բացահայտման տեսակետից:

Չնայած միակազմ նախադասությունների առայսօր կապարված համակողմանի ուսումնասիրությանը՝ միշտ էլ արդիական է մնում առանձին ստեղծագործությունների լեզվաոճական քննություն կատարելու առումով:

Ստորև ներկայացված հոդվածում նպատակ ունենք վեր հանել և ցույց տալ միակազմ նախադասությունների կիրառման կարևորությունը և ոճական մեծ հնարավորությունները՝ օգտագործելով Համո Սահյանի «Ինձ բացակա չղներ» ժողովածուն:

Հոդվածը գրելիս օգտագործել ենք նկարագրական, վերլուծական, դիմանման մեթոդները:

Բանալի բառեր՝ նախադասություն, միակազմ, անդեմ, դիմավոր, բառ-նախադասություններ, ոճական, Համո Սահյան, «Ինձ բացակա չղներ», ստեղծագործություն:

Մեր գրողներից յուրաքանչյուրն ունի իր գեղարվեստական ոճը, բառերի իր աշխարհը: Գրողի ոճի վրա մեծապես ազդում է նրա աշխարհայացքը, մտածելակերպը: Ինչպես ասում է Ե. Չարենցը. «Լեզվի խնդիրը ամենից առաջ ոճի խնդիր է, և չի կարելի այն քննել առանց նկատի առնելու տվյալ երկի ոճը, նրա ուղղությունը: Որևէ երկի լեզուն քննելիս ամենից առաջ պետք է նկատի ունենալ, թե ինչպիսի հեղինակի և ինչպիսի երկի հետ գործ ունենք: Այդ հանգամանքը կարող է շատ անհասկանալի բաներ հասկանալի դարձնել...»¹:

Գրողի ինքնատիպությունը առավել լավ երևում է շարահյուսական միջոցների ընտրության հարցում: «Շարահյուսական միջոցների ընտրությունը ևս պայմանավորված է հեղինակի լեզվամտածողությամբ, նրա ոճական անհատականությամբ, ինչպես նաև նյութի թելադրանքով և ընդհանրապես խոսքի գործառական բնույթով»²:

«Միակազմ են այն նախադասությունները, որոնք կա՛մ չունեն ոչ ենթակա, ոչ ստորոգյալ, կա՛մ ունեն միայն ստորոգյալ, և բացակա այդ անդամները վերականգնել հնարավոր չէ, դրանք չեն ենթադրվում»³:

Միակազմ նախադասությունները բաժանվում են երկու տեսակի՝ **դեմավոր կամ անենթակա միակազմ նախադասություններ և անդեմ միակազմ նախադասություններ**⁴:

¹ http://www.ysu.am/files/19N_Nersisyan-1458048071-.pdf

² Եզեկյան Լ., Գրական աշխարհաբարը և արևելահայ պատմավեպի լեզուն, Ե., 1990, էջ 171:

³ Գյուլբուրդյան Ս., Միակազմ նախադասությունները ժամանակակից հայերենում, Ե., 1967, էջ 29:

Դիմավոր կամ անենթակա նախադասությունները «ըստ դիմային իմաստի յուրահատկության լինում են երեք տեսակ՝ ձևական դիմավոր, անորոշ դիմավոր, ընդհանրական դիմավոր»⁵:

Դիմավոր կամ անենթակա նախադասություններ

Ա. Ձևական դիմավոր նախադասություններում «Դեմքը դիմային վերաբերության տեսակետից ձևական է, և նրանով արտահայտված երևույթը, գործողությունը դիմային տեսակետից որևէ ձևով չի կապվում եղողի, կատարողի հետ»⁶:

Համո Սահյանի «Ինձ բացակա չդնեք» ժողովածուում մեծ կիրառություն ունեն ձևական դիմավոր միակազմ նախադասությունները: Այս նախադասությունների ոճական արժեքն այն է, որ հեղինակը նրանց միջոցով կերտում է իր հերոսների հոգեկան աշխարհը, նրանց ապրումները, բնության երևույթներին վերաբերող եղելությունը, խոսողին շրջապատող միջավայրը: ՆԱյսպիսի նախադասություններով հեղինակը ներկայացնում է շոշափելի, տեսանելի պատկերներ, որոնք իրենց մեջ շատ գաղտնիքներ ունեն, իսկ ընթերցողը իր երևակայությամբ պետք է դրանք բացահայտի, հասկանա ու զգա: Շատ են այն կառույցները, որոնց գլխավոր անդամները բաղադրյալ ստորոգյալի տեսք ունեն: Օրինակ՝

*Արթուն սարեր են ու քնած սարեր,
Մեր աղոթքները երկինք տարած,
Աստվածների հետ ասուլիս արած
Ու նրանց սրտից ջուր խմած սարեր:
Անբառ է այսպեղ...*

*Ձորեր են՝ լցված տենդի փողերով,
Ճաղափ բլուրներ՝ փոշուր կողերով,
Բլուրներն ի վեր ամրոցներ ու բերդ... (32):
Քարե ծառեր են, ծառացած քարեր,
Նրանց ուրքի տակ մրափած դարեր (33):*

*Բախտ է...(34):
Գիշեր է սև, սևակնած.
Ախ, ձիերս, ձիերս (40):*

⁴ Միակազմ նախադասությունների դասակարգման վերաբերյալ նաև այլ մոտեցումներ կան: Տե՛ս, օրինակ, Թ. Ասոյան, Միակազմ նախադասությունների դասակարգման հարցի շուրջ, ԳՊՀ գիտական հոդվածների ժողովածու, 5, Երևան, 2018:

⁵ Աբրահամյան Ս., Հայոց լեզու, Ե., 2012, էջ 63:

⁶ Նույն տեղում, էջ 64:

Տաք ճառագայթ է, մրսած փաթիլ... (52):

***Գեղ էր, ասենք, մեղքն իր վրա առավ,
Որ ինձ քեց, այսպեղ, դեռ չթաղած (54):***

*Ի՞նչ **ամոթ էր (55):***

*-Ի՞նչ երջանիկ **պահեր էին,***

*Ի՞նչ երջանիկ **առավուր էր (56):***

*Երեկ **ամա էր ու ամպամած:***

*Այսօր ուրախ, արև **օր է (79):***

*Խոր **գիշեր է (84):***

*Խեղճության **հուր է, խենթության հուր է,***

*Պարզության **հուր է, մաքրության հուր է (94):***

*Այս ի՞նչ **խենթություն է,***

Տափ ու տոթ էր դեռ հունվարին,

*Օգոստոսին **ձյուն է ...***

Դե արի ու բան հասկացիր,

*Շուրջս **ամա ու մեզ է,***

Կուգես ժպտա, կուգես լացիր,

*Դարի համար **մեկ է (149):***

Ժամն է լռելու (159):

Մութ է (188):

Բ. Անորոշ անենթակա կամ անորոշ դիմավոր նախադասություններում «Անորոշությունն արտահայտվում է նրանով, որ ստորոգյալը միայն երրորդ դեմքով է արտահայտվում... Երբեմն խոսողը իմանում է, թե ով է կատարել գործողությունը, բայց տվյալ դեպքում նա կարևորություն չի տալիս կատարողին, այլ ուշադրություն է հրավիրում միայն գործողության վրա»⁷:

Անորոշ անենթակա միակազմ նախադասությունների մասին Ս. Գյուլբուդաղյանը գրում է. «Ենթական չհիշատակելը բոլոր դեպքերում ունի նաև ոճական նշանակություն: Այդ ձևով խոսողը լսողի ուշադրությունը կենտրոնացնում է նախադասության բովանդակության, մտքի վրա, տեղի ունեցած դեպքի, երևույթի վրա»⁸:

⁷ Աբրահամյան Ս. և ուրիշներ, Հայոց լեզու, Շարահյուսություն, Ե.1975, էջ 276-277:

⁸ Տե՛ս Ասոյան Թ., Վարդանյան Ն., Միակազմ նախադասությունները և նրանց ոճական արժեքը Կ. Զարյանի «Նավը լեռան վրա» վեպում, ԳՊՀ, Գիտական հոդվածների ժողովածու, հ. 14, 2012, էջ 362:

Եզակի թվի երրորդ դեմքով արտահայտված անենթակա նախադասությունները արտահայտում են քնարական հերոսի ապրումները և խոհերը՝ ստեղծելով խոսքային համապատասխան միջավայր և իրավիճակ: Այս նախադասությունները նպաստում են բանաստեղծական խոսքի ուժգնությանն ու քնարականությանը:

*Ինձ խաբեցին ամենուր,
Խաբեությամբ խաչեցին:
Ձեռքիս խաչքուռը առան
Ու վրաս խաչ քաշեցին
-Քոնն է աշխարհն,- ասացին,
Տանս քարերը տարան...(11):
Առան աղբյուրն էլ մի օր,
Մոտիկ քաղաքը տարան...(12):
Հեղո եկան ու ցամաք
Գաղափարներ դաջեցին(13):
Չգիտեմ, թե ով է մեր տերը,
Ասում են՝ բոլորս մի տուն ենք...(41):
Ասում են թե սովն է գալիս
Ախորժակով աշխարհակուլ (146):
- Հիվանդ է ձեր խոնարհ երգիչը,
Երևի հոգեվարք է ապրում,
Ասում են.- Այդքանը դեռ քիչ է,
Արժանի պատիժը դեռ չի կրում (205):*

Գ.Ընդհանրական դիմավոր նախադասություններում «Ստորոգյալի գործողությունը հավասարապես վերաբերում է բոլոր դեմքերին. դեմքը միայն ձևական նշանակություն ունի և արտահայտման միջոց է»⁹:

Ընդհանրական դիմավոր միակազմ նախադասությունները մեծ մասամբ խորհուրդներ են, խրատներ, առաջարկություններ, առաժներ, կամ նրանց նշանակությունը մոտենում է առաժների նշանակությանը:

*Մի բուռ աշուն բերեք Մթնածորից,
Մի բուռ աշուն բերեք, մի բուռ աշխարհ:
Թափուր մի բույն բերեք:*

⁹ Աբրահամյան Ս. և ուրիշներ., Հայոց լեզու, Շարահյուսություն, Ե., 1975, էջ 277:

Ամպի կծիկ **բերեք**, անձրևի թել (22):
 Միշտ չի մնա սարը միգում,
Մի ասեք թե՛ ալևոր է...(79):
 Մի լուր **բերեք**, մի ջուր **բերեք**,
 Մի նուռ **բերեք** Տափնա ծորից (82):
 Ինձ մի ջուր **բերեք** Տափնա գետակից,
 Տափնա գետակի զմրուխտյա ակից:
 Երբ ծարավ, **խմեցեք** մի բուռ,
խմեցեք, դարձեք մի-մի Սասնա ծուռ...(97):
 Ոչ խոսարումներ, ոչ երդում,
Չսպասեք ու չքնեք...
 Անվերջ, անշարժ ձեր երթում
 Ինձ բացակա **չդնեք** (232):

Անդամ նախադասություններ

Անշուշտ, պետք է համաձայնել լեզվաբանության մեջ արտահայտված այն կարծիքին, որ անդամ նախադասությունների զգալի քանակը պայմանավորված է երկու հանգամանքով՝ սեղմ խոսք ստեղծելու ձգտումով և ավելի շատ զգացմունք, հույզ, տրամադրություն արտահայտելու հակումով:

«Անվանական անդամ նախադասություններով հաճախ արտահայտվում է կամային-հոգեկան վերաբերմունք՝ զարմանք, հիացմունք, թելադրանք և այլն, որոնց ոճական արժեքը պայմանավորվում է ոչ միայն անդամությամբ, այլև համառոտությամբ և հնչերանգով: Հոգեկան լարվածությունը, համապատասխան իրադրությունը պահանջում են միայն խիստ անհրաժեշտ բառեր, և դա էլ առաջացնում է ոճի սեղմությունը»¹⁰:

Անդամ նախադասություններն իրենց կազմությամբ միատեսակ չեն: Նայած թե անդամ նախադասության գլխավոր անդամը ինչ խոսքի մասով է արտահայտվում, ըստ այդմ՝ այն կոչվում է **անվանական** կամ **բայական**:

«Ինձ բացակա չդնեք» ժողովածուի լեզուն աչքի է ընկնում **անվանական անդամ նախադասությունների** հաճախակի կիրառությամբ: Առաջին հայացքից կարող է թվալ՝ հեղինակը թվարկում է առարկաներ, բայց դա պարզապես թվարկում չէ, նրանցում նկատվում է որոշակի վերաբերմունք: Նկատելի է, որ գլխավոր գոյականը արտահայտվում է առանց հոդի և արտահայ-

¹⁰ Հարությունյան Հ., Գեղարվեստական խոսք, Ե., 1986, էջ 171:

տում է ոչ թե որոշակի առարկա, այլ ընդհանրապես տվյալ տեսակի առարկաներ: Նման նախադասությունները ստեղծում են հանդիսավոր ոճ՝ ստեղծելով տեսողական պատրանք:

Առավոտ: Մահվան խորհուրդ:

Անմահության **համ ու հոտ... (9):**

Չորս կողմը **սարեր...(32):**

Ախ, **ձիերս, ձիերս...**

Գագաթների հողմից

Թևեր խլած **ձիերս,**

Սուրբ ասիերից Աստծո

Երկինք խմած **ձիերս:**

Երկինք խմած... ու վայրի

Հաճարի հասկ, առվույտի

Ծաղիկ կերած **ձիերս,**

Ախ, իմ **Քուռկիկ Ջալալի,**

Քո սիգասար, սիգավոր

Տոհմից սերած **ձիերս,**

Ախ, **ձիերս, ձիերս...**

Դունչ ու սմբակ ցողաթաց,

Մորամերկ ու կողաբաց,

Արևի մեջ լողացած,

Կրակ կտրած, պաղացած,

Ախ, **ձիերս, ձիերս...**

Ճերմակ, կարմիր, ոսկեգույն,

Բոց ու կրակ **ձիերս,**

Հեքիաթներից կյանք մտած

Ղաշխա քուտակ **ձիերս (39-40):**

Փշեր, գարի, սևեր...(51):

Շիրիմների վրա **տազնապ ու ժխոր(35):**

Ախ, իմ խոնարհ, խելոք,

Խելացնոր **աշխարհ,**

Միշտ երեխա, միշտ ծեր,

Միշտ հին ու նոր **աշխարհ (74):**

Խուլ **կրակոց...(75):**

Օրհնված **օր...(85):**

Լեռներն ի վար քարերի երթ,
Քարերի լուռ տեղատարափ...
Քանդութարափ Որոտնաբերդ,
Որոտնավանք քանդութարափ (152):
Ով բաբելոնյան թեժ խառնակություն,
Բայց և համր ու պաղ հմայքի աշխարհ...(173-174):
Ի՞նչ **հոգեհանգիստ** և ի՞նչ **հոգեհաց**:
Ի՞նչ **սգո թափոր** և ի՞նչ **հոգեհաց** (215):

Բայական անդեմ նախադասության գլխավոր բառը արտահայտվում է անորոշ դերբայով, չնայած երբեմն հանդես է գալիս նաև հարակատար դերբայը: Բայական անդեմ նախադասության ոճական արժեքը հենց այս կառուցվածքով է պայմանավորված: Կարևորը հենց կատարվելիք գործողությունն է. գործողը երկրորդական է:

Բայական անդեմ նախադասությունները բազմազանություն են դրսևորում նաև հնչերանգի առումով: Կիրառական մեծ հաճախականություն ունեն հարցական հնչերանգ ունեցող կառույցները, որոնք արտահայտում են ներքին հարցում, խոսողի երկմտանքը, կասկածը որևէ գործողության կատարման վերաբերյալ, ինչպես նաև ճարտասանական հարցադրում: Հոգեբանական ծանր իրավիճակներ նկարագրելիս գրողը երբեմն գործածում է այդպիսի նախադասություններ: Այս նախադասություններում հերոսի անորոշ վիճակը, երկընտրանքը, կասկածը ավելի տպավորիչ են դառնում:

Ի՞նչ **ասել**, կածան (73):
Ի՞նչ **արած**, կյանքում հաճախ
Անկումի պահեր են լինում (108):
Ի՞նչ, **բկին մնա՞լ**...(197):

Ոճական մեծ արժեք ունեն նաև հրամայական և բացականչական անդեմ նախադասությունները: Հ. Սահյանի այս ծողովածուում նման օրինակներ չեն հանդիպում:

Միակազմ նախադասության տեսակ են **բառ-նախադասությունները**, որոնք «Լրացումներ չեն ընդունում և արտահայտում են ժխտում, հաստատում, համաձայնություն ու անհամաձայնություն, դրդում, ամբողջական ասվածի եղանակային ու արտահայտչական գնահատություն»¹¹:

¹¹ Աբրահամյան Ս. և ուրշներ, Հայոց լեզու, երկու հատորով, հտ. 2, Ե., 1975, էջ 290:

«Բառ-նախադասությունները բաժանվում են երեք հիմնական խմբի՝ **հաստատական, ժխտական, հարցական**»¹²:

Բառ-նախադասությունները ոճական մեծ արժեք ունեն՝ հատկապես գործածվելով բանավոր խոսքում: Գրավոր խոսքում գործածվելիս խնայում են ժամանակ, տեղ, խոսքը դարձնում են շատ արտահայտիչ, դիպուկ, հուզական, գեղեցիկ, գեղարվեստական շնչով օժտված: Նրանք արտահայտում են հեգնանք, ծաղր, հաստատում, ժխտում, հարցում, երկբայություն և այլն:

Այս ժողովածուում բառ-նախադասություններ քիչ են հանդիպում:

- **Հեղո՞ր**: Ի՞նչ հեղո (8) :

Ուշացավ: **Ոչինչ**: Ուր որ է կգա (96):

- **Ոչինչ**, - ասացին, - Գողը տնից էր (187):

Համո Սահյանի «Ինձ բացակա չդնեք» ժողովածուում շատ են միակազմ նախադասություններ, որոնցից առավել շատ հանդիպում են ձևական դիմավոր և անվանական անդեմ նախադասությունները: Նկատելի է, որ գրողը կարողացել է ճիշտ գնահատել նրանց կիրառման կարևորությունը և ոճական մեծ հնարավորությունները:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Աբրահամյան Ս., Հայոց լեզու, «Լույս» հրատարակչություն, Երևան, 2012:
2. Աբրահամյան Ս., Առաքելյան Վ., Քոսյան Վ., Հայոց լեզու. շարահյուսություն, երկու հատորով, հտ. 2, «Լույս» հրատարակչություն, Երևան, 1975:
3. Ասոյան Թ., Միակազմ նախադասությունների դասակարգման հարցի շուրջ, ԳՊՀ գիտական հոդվածների ժողովածու, 5, Երևան, 2018:
4. Ասոյան Թ., Վարդանյան Ն., Միակազմ նախադասությունները և նրանց ոճական արժեքը Կ. Զարյանի «Նավը լեռան վրա» վեպում, ԳՊՀ գիտական հոդվածների ժողովածու, հ. 14, 2012:
5. Գյուլբուդաղյան Ս., Միակազմ նախադասությունները ժամանակակից հայերենում, «Միտք» հրատարակչություն, Երևան, 1967:
6. Եզեկյան Լ., Գրական աշխարհաբարը և արևելահայ պատմավեպի լեզուն, Երևան, 1990:
7. Հարությունյան Հ., Գեղարվեստական խոսք, «Սովետական գրող» հրատարակչություն, Երևան, 1986:
8. <https://lib.armedu.am/files/resource/files/2022-10-31/b3b60c0eca2fb1cd662b62-9e3b3fe9d9.pdf>
9. http://www.yasu.am/files/19N_Nersisyan-1458048071-.pdf

¹² Աբրահամյան Ս., Հայոց լեզու, Ե., 2012, էջ75:

**STYLISTIC FUNCTIONS OF SIMPLE SENTENCES IN THE COLLECTION
“DON'T MARK ME ABSENT” BY HAMO SAHYAN**

ASOYAN TATUL

*PhD in Philology, Associate Professor
Dean of the Faculty of Philology, GSU
e-mail: asoyan.60@mail.ru*

HAKOBYAN FENYA

*Graduate of the Master Program of the Department of Armenian Language and
Literature, Faculty of Philology, GSU
e-mail: hakobyanfenya77@gmail.com*

HAKOBYAN HAYKANUSH

*Teacher of Armenian Language and Literature of
Gavar High School
e-mail: haykanushhakobyan4@gmail.com*

The oral and written forms of communication are most often realized through sentences that contain main members of the sentence - the subject and the predicate. Such sentences are called “bipolar”. But communication can also occur through sentences in which there is one main member. Such sentences are commonly referred to as simple, “unipolar”. It is the single-component nature that is considered an essential characteristic of simple sentences. Although the use of simple sentences in speech is limited compared to compound ones, they are interesting both linguistically and stylistically.

Conditioned by the speech situation, these constructions can convey the expressiveness of human emotions, create artistic imagery, and vividly depict reality.. In literary fiction the full diversity of forms and ways of functioning of simple sentences is most vividly manifested. This is the reason why simple sentences often become the subject of research from the perspective of identifying the linguo-stylistic features of various works.

The aim of the article is to identify and demonstrate the stylistic possibilities and peculiarities of the functioning of simple sentences based on the material of the collection "Don't mark Me Absent" by Hamo Sahyan. Descriptive, analytical, and observational methods were used in the article.

Keywords: *sentence, simple sentence, impersonal sentence, personal sentence, one-word sentence, stylistic, Hamo Sahyan, work “Don't mark me absent”.*

**СТИЛИСТИЧЕСКИЕ ФУНКЦИИ ОДНОСОСТАВНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ В СБОРНИКЕ
АМО САГИЯНА «НЕ СТАВЬТЕ МНЕ ОТСУТСТВИЕ»**

АСОЯН ТАТУЛ

*Кандидат филологических наук, доцент
Декан филологического факультета ГГУ
электронная почта: asoyan.60@mail.ru*

АКОПЯН ФЕНЯ

Выпускница магистратуры отделения армянского языка и литературы

филологического факультета ГГУ

электронная почта: hakobyanfenya77@gmail.com

АКОПЯН АЙКАНУШ

Учительница армянского языка и литературы

старшей школы г. Гавар

электронная почта: haykanushhakobyan4@gmail.com

Устная и письменная формы речевой деятельности чаще всего осуществляются посредством таких предложений, в которых присутствуют оба главных члена предложения-подлежащее и сказуемое. Такие предложения называются двусоставными. Но общение может происходить и через предложения, в которых есть один главный член.

Однако речевую деятельность можно также осуществлять через предложения, в которых присутствует один главный член. Такие предложения обычно называют односоставными или однокомпонентными. Именно однокомпонентность считается существенным признаком односоставных предложений. Хотя и использование односоставных предложений в речи по сравнению с двусоставными ограничено, но они представляют интерес как в лингвистическом, так и в стилистическом аспектах.

Обусловленные речевой ситуацией, эти конструкции могут передавать экспрессивность человеческих эмоций, создавать художественную образность, наглядно изображать действительность. Именно в художественной литературе ярче всего проявляется все многообразие форм и способов функционирования односоставных предложений. Это и есть причина того, что односоставные предложения часто становятся предметом исследования с точки зрения выявления лингвистических особенностей различных произведений.

Цель данной работы-выявить и показать стилистические возможности и особенности функционирования односоставных предложений на материале сборника Амо Сагияна "Не ставьте мне отсутствие".

В работе нами были использованы описательный, аналитический, наблюдательный методы.

Ключевые слова: предложение, односоставные, безличные, личные, слова-предложения, стилистически, Амо Сагиян, произведение, "Не ставьте мне отсутствие".

Հոդվածը ներկայացվել է խմբագրական խորհուրդ 15.06.2023թ.:

Հոդվածը գրախոսվել է 28.06.2023թ.:

Ընդունվել է տպագրության 17.11.2023թ.: